

AMERIKANSKI SLOVENEC

Geslo: Za vero in naŕod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU, — S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI IN ZAPADNE SLOVANSKE ZVEZE V DENVER, COLO.

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

STEV. (No.) 85.

CHICAGO, ILL., TOREK, 2. JUNIJA — TUESDAY, JUNE, 2, 1925.

LETNIK XXXIV.

J. M. Trunk:

Bitka se je pričela.

KDO BO IMEL "KACENJAMER" NAZADNJE? — SILNA NERVOZNOST JE POZROČILA ZAVERTNIKU, DA NI VIDEL NITI TEGA, KAR JE BILO ČRNO NA BELEM.

U boj, u boj,
Mač iz toka, bračo . . .
Ker meča ni, pa vzem' mo kol!

Rev. J. M. Trunk

Vidim, da je u-rednik Prosvete Mr. Jos. Zavertnik. V kaki zve-zi je on z Mr. Richardom J. Zavertnikom, ki je stavil dne 6. maja znani pre-dlog, ne vem. V številki 119 je na strani 3. od-govor na moj članek v Amer. Slov. & Edi-nosti iz dne 19. maja: Ali bo pri S. N. P. J. bitka? — brez podpisa. Šklepati moram, da je članek "Bitka v Trunkovih možganih" spisal Mr. Jože Za-vertnik in na njega sem naslo-vil odgovor. Ako bi slučajno ne bilo tako, se bo pisatelj gotovo javil, in se potem pomota po-ravna.

Bitka se je torej pričela. Zi-vela vojska! Kakšno navduše-nje je bilo 1. 1914., ko smo u-darili. Konec je bil seve znani "kacenjamer," prav kakor pri meni po Vašem zatrdilu, Mr. Zavertnik, samo z razločkom, da se je javil pri meni "kacen-jamer" kar v začetku, kar se dozdaj še nikjer ni zgodilo, ker pravi slovenski "maček" pride šele, ko je vse končano, kakor tudi v Avstriji. Bitka se je šele pričela, hvala Bogu, da se je maček javil pri meni kar v začetku. Ali se — Vi nič ne bojite, da bi se ta stvarca k Vam ne preselila, ko bo bitka končana?

Začnete s številko trinajst; to je nesrečna številka, seve za-me, saj sem pokazal vso svojo duševno revščino in ste me Vi slovesno proglasili kot igno-ranta "ubogo revše." Dobro, a potrpiamo malo, morda se kolo obrne. Iz Chicaga v Leadville je pač samo korak dalje, ka-kor iz 22. ceste na Lawndale. Trinajst dni je trajala bitka v mojih možganih, potem pa, po Vašem, taka duševna revščina! Hudo je, ako možgani tako po-časi in pri tem še slabo delu-jejo, Vi verujete na absolutno evolucijo od opice, srečni ste, da ste zadeli na pravega oče-ta, in Vam možgani hitro de-lujejo, saj ste kar drugi dan odgovorili, hitro, brzo, bliskovito, samo mesto z duha mečem s pluhom kofom, zato ne ravno duhovito, temveč — kolovito. Hitro pač hitro delujejo Vaši možgani, to stoji. A kako de-lujejo, to pripuščam čitateljem, ker jaz ne bom grabil po plo-tovih kolih. Morda je pa po-leg bliskovitosti Vaših možga-nov še nekaj Vas gnalo, da ste tako urno prišli za pero in — lopnili?? Silno nervozni ste. Pa menda ja niste se bali da bi "moja duševna revščina" komu ne odprla oči in ste hoteli hi-tro takim oči zastoriti s — ko-lom?? Pri Vaših ni bilo nobe-ne nevarnosti, a se najdejo vendar še ljudje, ki sicer nima-jo tako hitrih možganov, ka-

kor Vi ali Vaši, a imajo zdra-ve možgane. Pri teh boste z Vašo naglico težko kaj dose-gli, saj bitka se je šele pričela in bo prilike dosti za premišlje-vanje tudi za počasne možga-ne.

Bitka. Pravite v "Trunkovih možganih." Da bo pri konven-ciji bitka, o tem zelo dvomim, zato sem tudi nastavlil vpraša-nje. Pa če sem se jaz motil, in je bitka samo v mojih možga-nih, čemu po govorčite, "da klerikaleci pripravljajo, hočejo naskočiti, je nevarnost, je ni, če bomo . . ." čemu rotite Vi v Prosveti in predlogu svoje, "naj izvolijo prave glave za konvencijo . . ." in objavlja-te dopise iz raznih naselbin, kjer se isto moledovanje nešte-tokrat ponavlja?? Čemu??

Pa pustimo to in ostanimo pri bitki v možganih.

"Pamet," pravite, "ga je za-pustila tako daleč, da je pozab-il, da so mu nekoč ubijali v glavo (serčni ste, ko je pri Vas šlo vse samo ob sebi . . .) da so se koncem petega stoletja naseljevala slovanska plemena v Pomeraniji . . ." O pomeran-skih, boljše polabskih Slovanov torej jaz ne vem ničesar . . . Gorostasna nevednost za "štu-dirano" pamet. Pa nervozni Mr. J. Zavertnik, odkod pa mo-rete sklepati na mojo neved-nost? Odkod, Kje sem pa jaz zapisal, da polabskih Slovanov ni bilo? Kje? V članku se gla-si tozadejno besedilo. "Čudno, da morajo nastopati Slovani v Pomeraniji." Ali to ne naspro-tuje diametralno Vaši trditvi, da jaz polabskih Slovanov ne poznam? "Nastopili so . . ." pravim, toraj jih moram ven-dar poznati. Nervozni ste, da niti ne vidite, kar je črno na belem. Povem Vam še več. Srečno so mi vendarle nekaj "ubili" v glavo, da vem iz zgo-dovine nekaj o Slovanih v Po-morju, še več, da vem, da je nekaj teh Slovanov ostalo še dandanes in tretjič da sem jaz pri teh polabskih Slovanih osebno bil, z njimi govoril. Ali tudi Vi, Mr. Zavertnik, ki ni-mate tako trde buče? Lopili ste mogočno. A koga??

O bogumilih le toliko: Ali ni moja sodba mila, ko pravim, da so bili kot sekta malo "pri-smuknjeni"? In kako pridete Vi? Zavihitate kol z vso vehe-menco in udarite po rimskih "o-četih," ki so delali z ognjem in mečem. Kdor ima maslo na gla-vi, naj ne hodi na sonce. Gle-de nestrpnosti, intolerance, ver-ske, celo politične in gospodar-ske Vas in Vaše privržence težko kdo prekosil. Dokaz je S. N. P. J., kjer članom govorči-telje o verski svobodi, a jim bra-nite celo — hoditi, če je ta ho-ja slučajno v cerkev, h kakem cerkvenem pogrebu. Pa zlobu-drate, da so delali rimski očet-je z ognjem in mečem, in bi tudi jaz tako naredil z bogumi-li? Par dni prej, dne 16. ma-ja v števil. 115 pravi Prosveta, ne vem, če Vi, da "nisem fana-tik . . ." Mi je malo za Vašo

sodbo, a koliko je vredna, se vidi iz števil. 119, ko Vi pravite, da bi jaz bogumile rad kar ži-ve na meh odr. Nervoznost, nervoznost.

Preidem na tretjo točko. Ta je posebno mastna. To je uni-kum celo za moje počasne in-trde možgane. "Trunka zelo skrbi, kdaj so bili Slovani v Mali Aziji." V znanem predlo-gu iz dne 6. maja govori Mr. Rich. Zavertnik, da "so bili bo-gumili emisarji Slovanov . . . in so presadili ideal duševnega življenja IZ GORA v Mali Azi-ji na zapad . . ." V mojo trdo bučo so ubili edinole to, in pred oči mi še ni prišla nobena zgo-dovinska knjiga, kjer bi bil čit-al drugače, kakor pa, da so vsi Slovani nekaj stanovali v južnih ruskih štepah in se od-tod preselili na zapad. Vi, Mr. Zavertnik, poznate drugo "zgo-dovino," če še kdo z Vami, ne vem, namreč, da so Slovani nekoč stanovali na gorah v Mali Aziji, in hočete to podpreti s tem, "da naj jaz grem v Smir-no in v okolico, se pomešam med poljedelce in pastirje . . . in bom slišal govoriti jezik, ki ga bom prav lahko razumel, ako ne bom hotel igrati bedaka . . ." Odkrito povem, jaz hočem in-grati bedhka. V Smirno mi ni potreba hoditi, ker pripoznam, da se tam še danes tuje med kakimi pastirji slovanska go-vorica. No, porečete, ali ne pri-poznavam bedak sam, da so tam Slovani? Pripoznam, pripoz-nam, a midva še dolgo nista skupaj.

Vas seve nočem poučevati, in se od duševne revše tudi ne bošdale poučiti. Gre za to, ali so kdaj Slovani stanovali na gorah v Mali Aziji, in se pre-selili na zapad. To jaz zaniku-jem, in, mislim, še marsikdo z menoj, ki nima Vaših hitrih možganov. Pa odkod potem pas-tirji v Smirni in okolici? Jaz vem, da ti niso prvotno tam sta-novali in niso morda ostanek Slovanov, ki so potem šli na zapad, ampak to so muhame-danski naseljenci, ki so se šele pred kakimi šestdesetimi leti naselili tam iz Bosne in Herce-govine, ko je Avstrija te dve deželi zasedla. Da so muha-medanski Bosanci Slovani in govorijo srbo-hrvatski jezik, bo Vam znano, in se čuje v Smirni jezik, ki ga razumem, dasi sem bedak. Še bolj južno od Smirne sem naletel sam na Hrvate, ki so jo kar peškaoma primahal iz Zagreba in sem z njimi govoril. Menda Vi in jaz in na tisoče Slovencev, na mili-jone Slovanov je tu v Ameriki, slišijo se slovanski jeziki, celo časopisi se tiskajo tu. Pa se u-pate trditvi, da so Slovani tu stanovali in prišli iz Amerike, kakor hočete meni natveziti, da so prišli Slovani iz gora Ma-le Azije, ker se je nekaj Bos-sancev v Malo Azijo preselilo?

Pri konferenci v Parizu smo imeli vsi Slovani posebne se-stanke, enega sta se udeležila tudi Vaša druga, G. Golouh in Prepeluh, kjer smo razmotri-vali o slovanski zgodovini. Res škoda, da Vi niste prišli v ta krog. Zasijalo bi bilo sonce neprekosljivega učenjstva. Marsikaj sem že doživel, a da me Vi, ko Vam nočem vero-vati, da so Slovani prišli na za-

(Dalje na 3. strani.)

KRIŽEM SVETA.

— Washington. — Polkov-nik James A. Logan, ameriški opazovalec pri reparacijski ko-misiji v Parizu je iz nepojas-njenega vzroka rezigniral. Do-klar ne najde državni tajnik Kellog namestnika, bo zastopal to mesto Ralph W. S. Hill, pravnik v državnem depart-mentu.

— London. — Alan Cobhan, je dosegel novi rekord, ko je s svojim letalom, imenovanim "Moth" preletel razdaljo 500 milj, t. j. od Londona do Curi-ha, katera vožnja ga je veljala le \$10.00, dočim stane ista pot po železnici \$29.00.

— Mexico, Mehika. — De-lavska stranka v Mehiki, ki je pod vplivom komunistov je pri-poznala, da je poražena in pre-nejala s stavko na Hustacea oljnom polju.

— Erie, Pa. — Dva brata sta bila na mestu mrtva ko sta se nahajala na poizkusnem po-letu z novim letalom in zagrmela na zemljo iz višine 3000 čevljev. Izpod razvalin letala so izlekli razmesarjena trup-la.

— Indianapolis, Ind. — Do-othy Blankenship, stara 4 leta je bila usmrtena in več oseb ranjenih, nekatere smrtno, ko sta skupaj zadela dva avtoja.

— Washington. — Kapitan W. H. Stayton, načelnik dru-štva suhačev je izjavil, da gre vsako leto 500.000 Amerikan-cev izven naše države gasiti že-jo s trdo pijačo, kjer potrošijo približno \$100.000.000, katera vsota bi lahko ostala v Zdr. državah, če bi ne bilo prohibi-cije.

— Pariz. — Francija in An-glija sta v sporazumu dokon-čali besedilo note, katero bosta izročili Nemčiji, čim jo pot-rdita tudi italijanski in belgijski poslanik. V dokumentu je od-govor, zakaj se še ni odpokli-calo zavezniških čet iz Kolina.

— Berlin. — Kakor se do-znava iz diplomatskih krogov si zavezniški prizadevajo napo-titi gen. Pershinga kot posre-dovalca med zavezniški in Nem-čijo v spornem vprašanju, gle-de razorožitve Nemčije.

— Pariz. — Poslanska zbor-nica je dala vladi glede maro-škega vprašanja zaupnico z re-zultatom 537 proti 29. S tem se je zagotovil potrebni kredit za nadaljevanje operacije pro-ti Rifljanem.

— Pariz. — Mrs. Woodrow Wilson je prišla v Pariz in ko so jo poročevalci obsipali z raznimi vprašanji je na krat-ko odgovorila, da je kakor vsa-ka navadna potnica in da hoče nemoteno potovati še enkrat po lepi francoski deželi, katero ze-lo ljubi.

— Sanghaj, Kitajsko. — Tukaj so izbruhnili delavski ne-miri pri podjetju, katero lastu-jejo Japonci. Stavkajočim so se pridružili tudi dijaki. Prišlo je do spopada med policijo in de-lavci, pri čemer sta prišli dve o-sebi ob življenje.

— New York. — Miss Flo-rence Kane, 19 let stara hčer-ka detektiva je bila napadena in usmrtena ko se je vračala proti domu iz neke veselice. Truplo je bilo najdeno le 100 čevljev od doma.

V BULGARIJI

JE PRIČAKOVATI NOVIH NEMIROV.

Bulgarija je primorana razoro-žiti čete, ki so ji bile dovolje-ne le za časa notranjih ne-mirov. — Hajduštvo v drža-vi se širi.

— Zofija, Bulgarija. — Zave-zniki ne dovolijo Bulgariji, da bi se nadalje obdržala pod o-rožjem čete, katere se ji je do-volilo, ko so izbruhnili notra-nji nemiri. Tedaj se je stavil rok do 1. junija, ni se pa vprašalo, bodoli razmere dopušča-le, da se na določeni dan od-zvame 10.000 možni orožje in državo prepusti tako rekoč brez varstva proti številnim banditi, ki se skrivajo po gorah in čakajo na trenutek, ko jim bo mogoče vdreti v vasi in me-sta; ne le iz roparskega, tem-več bolj iz političnega name-na. V gore se je zateklo in pri-držilo hajdukum veliko poli-tičnih beguncev, ki so bili v ne-varnosti za svoje življenje ker so si upali drugače misliti, ka-kor je bilo več vlad. Ti be-gunci, med katerimi je več in-teligenčnih mož, zbirajo pristase, ki so vse preje kakor pa pri-jazni sedanjemu režimu v Bulgari-ji. Z drugimi basedami pove-dano, v gorah se mobilizirajo uporniki, ki čakajo ugodnega trenutka, da udarijo in prekue-nejo sedanjo vladu.

Mesto Hammond je bilo v ne-varnosti.

Hammond, Ind. — V soboto večer je izbruhnul ogenj v skladišču lesa Paxton kompanije in povzročil lastnikom nad \$2.000.000 škodo. Veliká nevar-nost pa je pretila mestu, ker so plameni ogrožali plinove tan-ke, kajti ako bi se bil vnel plin, bi nastala eksplozija, ki bi bila usodopolna za mesto. Veliko požrtvovalnost in junaštvo so pokazali gasilci pri izvrševanju svojega težkega poklica.

Zavezniška nota Nemčiji.

Pariz. — Zavezniška nota Nemčiji, ki se tiče vprašanja izpraznitve zasedenega ozem-lja v Kolinu po zavezniških je-potrjena, in bo oddana nemške-mu zunanjemu ministru Strese-mannu.

V noti je navedeno, da iz o-menjenega ozemlja zavezniški niso odpoklicali svojih čet, ker Nemčija ni držala pogodbe na-pravljene v Versailles. Navede-no je več dokazov, da se je Nemčija na skrivnem oboro-ževala. Nota se končuje z ob-ljubami, da ako bo Nemčija po-kazala resno voljo držati se ta-ko kakor zahtevajo zavezniški, se bodo zavezniške čete umak-nile iz zasedenega ozemlja.

V zabojih za rakve "kick."

Palmer, Mass. — Na Palmer South Bridge cesti se je neke-mu vozniku trucka prav mu-dilo ter naglo vozil, in sicer to-rov 6 zabojev v katere se pola-ga rakve. Policistu se je pa zdelo sumljivo in pozval voznika naj ustavi, ki je kaj ne rad storil. Pri preiskavi se je dog-nalo, da je v zabojih mesto ra-kev — žganje, in sicer 1000 galon v vrednosti \$8000.

Iz Jugoslavije.

SLIKA, KI POKAZUJE, KAKO JE PAŠIČEVA KLIKA DELOVALA, DA SE JE VZDRŽALA NA POVRŠJU. — DRUGE INTERESANTNE POLITIČNE VESTI. (Izvirni dopis za Am. Sloveac a — Edinost.)

Poročali smo že svojim ame-riškim rojakom, kako so se vr-sile zadnje skupščinske volitve za Belgrad in kak je bil vspeh. Pašić - Pribičević - Žerjavova vlada si je z nasiljem, podkup-ljevanjem, prestavljanjem u-radnikov in učiteljsstva, zapo-rom denunciranih državljani-ov in sploh z vsemi balkanskimi manirami res pridobila kake tri glasove večine v ožgled dej-stvu, da je opozicija faktično dobila nad 50.000 več glasov nego vladne stranke. V takem položaju se je sešel parlament v Belgradu. Če bi bil verifika-cijski odbor in potem plenum hotel upoštevati vse opravčene pritožbe, bi bila vlada takoj prišla v manjšino. A potem bi bila morala odstopiti — in bi bili na tem kakor takrat, ko je Pašić proti parlamentarnemu običaju strmoglavil Davidović-Koroščevo ministrstvo.

Križa se je vlekla dalje, vse je kolebalo sem in tja. Hrvat-je so prišli v skupščino — a Radičević brez svojih glavnih voditeljev, ki jih je vlada že med volitvami dala zapreti in so zdaj v zaporu, dasi jih je — razven Stipko Radiča — dvojno sodišče v Zagrebu o-prostilo.

Vse je bilo radovedno, kako bodo Hrvati nastopili v skup-ščini tembolj, ker so dozdaj spadali v blok narodnega spo-razuma in demokracije. V tem so: Davidovičevi srbski de-mokratje, Slovensko ljudska stranka z načelnikom dr. Ko-rošcem, Jugoslovanska muslimanska organizacija z dr. Spa-hom na čelu, Zemljoradniška stranka potem pa Hrvatje Ra-dičevići kakor Zajedničarji. Kot zgoraj omenjeno predstavlja ta blok večino oddanih gla-sov, a Pašić večino poslancev izmed radikalov in Pribičević-Zerjavovih samostojnih demo-kratov.

V par sejah cvetnega tedna so v skupščini nastopili Hrvat-je. V imenu Radičevcev sta go-vorila dr. Šuperina in Pavle Ra-dič. Alea jacta est, — kocka je padla. Naši poslanci so po Ve-likih noči med svojimi volilci sklicali več shodov ter pojasnje-vali sedanji politični položaj. Tako je dolezenski poslanec biv-ši poljedelski minister dr. Ku-lovec imel tak shod na Jurjev semenj v Novem mestu. Ome-njal je, kak je bil nastop hr-vatskih poslancev. Dr. Šuperi-na in Pavle Radič sta tako ka-pitulirala pred Pašićem, da so naši poslanci kar strmeli in ce-lo nekateri priprosti "seljački" poslanci so se nezadovoljni s tako kapitulacijo izmuznili iz zbornice. Pašić si je zadovoljno čelhljal svojo sivo brado. Zdjaj jih ima v svojih pesteh. Polo-vico mandatov Radičevih se ni overovljenih? skupščinska an-keta ima še preiskovati, kako je s seljačko internacionalo v Moskvi . . . Če teh 30 manda-tov potrdi, potem bi radikali z radičevci imeli zadostno večino v skupščini. Pašić bi se mogel iznebiti Pribičevića z Žerja-vam vred. In mogla bi se sest-

viti vlada iz radikalov in radi-čevcev. Dr. Kulovec je povedal, da Jugoslovanski klub za zdaj vse to opazuje in meni, da se kriza najbrž zavleče še čez poletje. Današnji listi poročajo, da po-ložaj razveljavlja zopet kro-na, kakor je bila posegla vmes tudi lani. Pašić se malo zmeni za parlamentarni običaj, ka-terega se drže v kulturnih dr-žavah. Smo pač še na Balka-nu.

Po vuzamskih počitnicah — rimokatoliških in pravoslavnih — se je začel parlament 28. aprila. Vlada se še ni rekonstru-irala, in dala ostavke . . . in najbrž hoče iztisniti iz Radičev-cem kar največ mogoče. Čita se, da je vodstvo Seljačke stranke v Zagrebu odobrilo nastop Pav-le Radič ter ga pooblastila, naj se z radikali pogaja o vsto-pu v vladu. Radič je izročil tudi kralju spomenico, ki je ba-je ugodno učinkovala. Pri vsem tem pa Radičević niso izstopili iz "bloka narodnega sporazu-ma." Menda si hočejo pustiti vratarica odprta za slučaj, da se jim kapitulacija pred Pašićem ne posreči. Radič hoče doseči sporazum med Hrvati in Srbi s Pašićem, dasi so poprej o tem podpirali Davidovičevu akcijo. Da bi bil Pašić večjeja zaup-nanja vreden kot Davidovič, se po dosedanjem razvoju stvari lahko dvomi. K temu prepi-čanju se nagibljejo skoro vsi Slovenci, kajti v zraku vrše že kombinacije, da Pašić, ko ima enkrat Hrvate v pesteh, prit-ise tako na Slovence, da jih izroči v oblast Hrvatom. Kaj pa če so s tem Radičeve kandida-ture v Prekmurju in na Štajer-skem v kaki zvezi? Tu so bili v istini tudi trije Radičevi kan-didati izvoljeni. Kdo se pri tem ne spominja svojedobnega na-zora, da smo Slovenci "planin-ski Hrvatje?"

Iz vsega dosedanjega raz-(Dalje na 2. strani.)

DENARNE POŠILJATVE V JUGOSLAVIJO, ITALIJO, AVSTRIJO, ITD.

Naša banka ima svoje lastne zve-s s pošto in zanesljivimi bankami starem kraju in naše pošiljatelj-je absolutno nemogoče določiti cen-vnaprej. Zato se pošiljatelj nakaže-po cenah onega dne, ko mi sprejme mo denar.

Naše cene za pošiljke v dinarjih in i-rah so bile včeraj sledeče:	
Skupno s poštnino:	
500 — Din.	9.00
1,000 — Din.	17.65
2,500 — Din.	44.00
5,000 — Din.	87.50
10,000 — Din.	174.00

Pri pošiljstvih nad 10,000 Din. ali nad 2,000 Lir poseben popust. Ker se cena denarja čestokrat me-nja, dostikrat docela nepričakovano je absolutno nemogoče določiti cen-vnaprej. Zato se pošiljatelj nakaže-po cenah onega dne, ko mi sprejme mo denar. DOLARJE POŠILJAMO MI TUD V JUGOSLAVIJO IN SICER PO POŠTI KAKOR TUDI BRZOJAV-NO. Vse pošiljateljce naslovite na—SLO-VENSKO BANKO ZAKRAJŠEK & ČEŠAREK 70—9th AVE, NEW YORK, CITY.

AMERIKANSKI SLOVENE

Prvi in najstarejši slovenski katoliški list v Ameriki. Amerikanski Slovenec ustanovljen leta 1891. Edinost leta 1914.
The first and the oldest Slovenian Catholic Newspaper in America. Amerikanski Slovenec established 1891. Edinost 1914.
Izhaja vsaki torek, sredo, četrtek in petek.
Issued every Tuesday, Wednesday, Thursday and Friday.
— PUBLISHED BY: —

Edinost Publishing Company

1849 — West 22nd Street, Chicago, Ill.
Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo. Advertising rates on application.

MARČNINA:	Za Zedinjene države za celo leto	\$4.00
"	Za Zedinjene države za pol leta	\$2.00
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$4.75
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$2.50
SUBSCRIPTION:	For United States per year	\$4.00
"	For United States per half year	\$2.00
"	For Chicago, Canada and Europe per year	\$4.75
"	For Chicago, Canada and Europe per half year	\$2.50

Dopisi važnega pomena, ki se jih hoče imeti priobčene v gotovi številki, morajo biti doposlani na uredništvo pravočasno in morejo biti prejeti vsaj dan in pol pred dnem, ko izide list. Na dopise brez podpisa se ne ozira.

Entered as second class matter October 11th 1919. at Post Office at Chicago, Ill., under the act of March 3rd 1879.

Francija in njene težave v Moroko.

Franciozi so se pred meseci zadovoljivo muzali, ko so jih Španci dobivali po hrbtu v njenih afriških kolonijah. Danes pa se skoro isto godi Francozom v Moroko. Trmoglavi Rifijanci so v Moroko v najodločnejšem boju s Francozi. Vprašanje seveda ni, če bo zmaga Francija ali ne. Vprašanje je le, koliko bo taka zmaga Francijo stala in pa če se sploh plača Francozom žrtvovati toliko gmotno kakor tudi v oziru na vojaške izgube.

Znani Abd-el Krim vodja upornih Rifijancev izjavlja trdovratno, da ne odneha, dokler se Francija ne ukloni in ne prizna meje ob Ouergha reki, katero Abdel Krim odločno zahteva. Te pokrajine se nahajajo v pasu med francoskimi in španskimi kolonijami, katerih prave meje pa doslej še niso bile določene. V teh pokrajinah ob Ouergha reki se nahaja bogato in menda najboljša rifijansko žitno polje. Ker doslej ni bilo še pravih državnih določenih mej so rifijanci imeli čestokrat sitnosti s Francozi in Španci. Zahtevali so večkrat upostavitve pravih meja, a so vedno zadeli na gluha ušesa. Predno so se začele sovražnosti med Francozi in Rifijanci je Abdel Krim poslal posebnega sela z noto, v kateri je zahteval poravnave teh meja potom posredovanja. Francoski maršal, Lyautey, ki je poveljeval francoskim četam v afriških kolonijah je to noto prezrl in ni niti odgovoril. Ta arogantnost je Abdel Krima razkačila, zbral je svoje ljudi in začel s pravo vojsko proti Francozom. To je nekaka slika, ki pojasnjuje, kaj je dalo povod vojni med Francozi in Rifijanci.

Vojna z Abdel Krimom je pa povzročila Franciji že silne stroške in grozi še z večjimi, če se bo nadaljevala. Vojni minister pravkar zahteva od poslanske zbornice v Parizu, da odobri velik nov proračun 17 milijonov dolarjev. Radi tega proračuna je nastala viharna bitka med poslanci vseh strank v zbornici. Socialisti in komunisti so odločno proti vojni in zahtevajo, da se z vojno prekine. Vlada in njeni podporniki se pa protivojni in trdijo, da bi bilo nečastno za Francijo, da bi popustila Rifijancem. Vojna bo najbrže trajala naprej, katera bo pa Franciji zadala nove gospodarske rane, kajti Francija je zadolžena, da ne more kreniti radi svojih velikih dolgov nikamor. Amerika in Anglija jo tirjate in zahtevate svoj denar, ki ste ji ga posodile med svetovno vojno.

Tako se nahaja Francija radi spora v Moroko v velikih in resnih težavah. Ni to, da bi ne mogla premagati uporne Rifijance, pač pa to, ker ji taka zmaga ne bo doprinesla nobenih koristi, pač pa same velike žrtve.

North Chicago, Ill.

Javna zahvala. — V dolžnost si štejemo javno se zahvaliti dr. Mariji Pomagaj štev. 79, K. S. K. J. v Waukegan, Ill., ki je priredilo meni in moji družini tako krasno odhodnico na kratek obisk v staro domovino, in sicer faro sv. Vid nad Cerknico. Že meseca aprila je na društveni seji brat John Treven stavil predlog, kateri je bil z navdušenjem sprejet, namreč, da se meni napravi po seji meseca maja mali "party", kateri pa ni bil mali, temveč celi banket.

Po društveni seji meseca maja so sestre Ana Repp, Apolonia Treven starejša in mlajša ter Jera Repp, bogato obložile mizo z različnimi jedili in dobro kapljico. Ko je bilo vse pripravljeno nas je brat predsednik John Cankar pozval, da naj zasedemo prostore okoli mize. Meni in moji družini je bilo določeno častno mesto. Nato je brat predsednik napravil v srce segajoči govor, (posebno za mene) ki mi bo ostal v trajnem spominu. Po njegovem nagovoru mi je pa predstavil člana mladinskega oddelka Joseph-a Repp, ki mi je izročil v imenu mladinskega oddelka šop svežih cvetic, z jednotinimi znamkami. Pri tej, zame krasni zabavi so mi sobjatje klicali: "Srečno pot!" in tudi: "Na veselo svidenje!"

Cenjeni mi sobjatje in sestre! Kako naj se Vam zastonjno zahvalim za Vašo požrtvovalnost? Ne morem najti besed, s katerimi bi se mogel Vam zastonjno zahvaliti, kajti, ta prireditve mi ne pojde nikoli iz spomina. Radi tega bodi najprisernejša zahvala vsem članom in članicam starejšega in mladinskega oddelka za tako veliko prijaznost, katero ste meni in družini skazali na omenjeni dan. Bodite uverjeni, da Vas tudi jaz ne bom nikoli pozabil. Tudi ko bom potoval po stari domovini, se bom s ponosom spominjal, da sem član dr. Mariji Pomagaj štev. 79, K. S. K. J. v Waukegan, Ill.

Prisrčna zahvala tudi Frank Opeka, preds. nadzornega odbora K. S. K. J. in Frank Bartetu za udeležbo te krasne zabave in za vse lepe v srce segajoče govore.

K sklepu kličem vsem skupaj, bodite mi pozdravljeni, z Bogom!

Na veselo svidenje!

John Zalar in družina.

— Pašič jugoslovanski ministrski predsednik je prepričan, da bo najmanj še devetkrat ministrski predsednik.

POST FESTUM.

Dolgo časa so naši vrli tiskarji z uredniki in drugim pomožnim osebjem pričakovali onega časa, ko bodo postavili nov tiskarski stroj in začeli tiskati ne več počasno, ampak hitro in moderno. Zadnji ponedeljek 25. majnika je bilo vse pokonci. V nedeljo zvečer po lemonstki slavnosti sta na obiskala vodja podjetja Mr. Jerič in vodja tiskarne naš dobri Mr. Albin Zakrajšek. Predno smo se ločili je dejal vodja Albinu: "Jutri pa le zgodaj v tiskarno, ker torkova številka mora biti na novem stroju tiskana. Tudi drugi vsi so ubogali svojega gospodarja in delali bolj kot drugače. Jaz sem se tudi porušil, da bi bil dobil prvi v roke moderno tiskano torkovo številko. Hodil sem od časa do časa kakor oni gospodar v sv. evangeliju, ob 9, 10, 11, celo opoldne gledat, kedaj da izide Edinost in A. S.

Pokukal sem pri zadnjih stranskih vratih, pa ni bilo nič, le Kobala sem videl, ki je razpošiljal razne knjige na vse dele Amerike. Po kosilu se mi pa ni več ljubilo hoditi gledat zato, ker so mi Father Zakrajšek rekli, da se bova takoj po kosilu peljala na farmo k Mariji Pomagaj. Prej ta dan v nedeljo se nisem mogel udeležiti slavnosti, ker so me poslali v Elmhurst v pomoč g. župniku. Prisedši domov ob 2. popoldne sem krstil Marijo Jožefino Pluth in ob pol 3. sem bil prost. Začel sem misliti, da bi šel, pa šment, pogledam koliko imam denarja v žepu, bilo je samo 33 centov. Premalo, 47 centov bi moralo biti do farme. V farovžu ni bilo nobenega doma, vsa vrata so bila tudi zaklenjena in v par hišah bi bil rad dobil na posodo toliko, da bi bilo 47 centov, a kaj ko ni bilo nikjer nobenega doma in tako sem izostal od Marijine slovesnosti.

Torej drugi dan pa gotovo v Lemont, če ne z avto, pa s karo. Čakam Fathra Zakrajška, ura je ena, nič, ura je dve, nič; že sem mislil iti na cestno kano, še počakam pol ure, pa mi prihite Father Zakrajšek naproti in mi pokažejo novo številko A. S. & Edinost. Prehiteli so me in prvi dobili list v roke. Ko sva prišla domov z farme, sem šel v tiskarno, vzel eno številko, a je nisem imel pet minut, jo mi že eden vzame iz rok, grem po drugo, zopet eden pride in pravi, da naj mu jo pokažem — to je pa že vendar od sile, sem si mislil, navsezadnje jaz še svoje danes ne bom dobil. Še enkrat grem, vzamem kar 5 števil, no sedaj bo gotovo, ena meni ostala. Toliko sem imel s tem opraviti, da sem na zadnje zamudil še večerjo.

Ko sem to novo številko pregledal, se mi je jako dopadla. Vsi prvi slovenski možje in duhovniki, vneti za narod in njegove napredek so spisali vsak po svoje jedernate dopise. Načelna pesmica je v tonu kot Gregorčičeva "Soča." Ne morem vsakega posameznega dopisa obdelati in ga pohvaliti, jih je preveč, ampak največje hvale je vsak vreden.

Enajst duhovnikov je, ki so se oglašili v listu obliki novi. 10 je pa mož, ki so s svojimi idejami v spisu povečali to nekako bi lahko rekli jubilejno številko. A se niso samo možje oglašili, oglasila se je Mrs. Marie Prislant iz Sheboygana in napisala h koncu spisa besede: V vsako katoliško hišo mora prihajati katoliški list in vsaka članica naše Jednote naj bo tudi naročnica na A. S. & Edinost. Da, lepo bi bilo, ako bi se povsod vpoštevale te zlate besede.

Kakor vidite dragi čitatelji, je nova oblika povečana in v tem je zelo velik napredek in k temu ste Vi dobri naši rojaki pripomogli, ko ste pokupili delnice in vsi oni, ki agitirajo za prospek lista. Ko se bo enkrat stroj uglasil, bo pa tiskarna Edinost položila krono svojemu delu — izdajati bo zlati dnevnik, katoliški dnevnik, katerega bi se moralo vsako slovensko pošteno srce okleniti in v najbolj oddaljene kraje Amerike bi moral zahajati kot znanilec prave poti, po kateri naj hodijo ameriški Slovenci, ako hočejo obstati v morju narodov v Ameriki. Kazal jim bo pa tudi pot, ki vodi v srečno domovino, kjer se bomo zbrali vsi, ki smo ljubili in podpirali katoliško časopisje in doma tam gori nad zvezdami bomo blagorovali one može — junake, ki se niso strašili ne znoj, ne boja, da so le končno zmago pridobili katoliški misli, katoliški ideji in katoliškemu dnevniku.

Drugo, kar bo delalo čast dnevniku, je da dopisujete iz vseh slovenskih naselbin, se bolj kot dosedaj. Naročniki radi bero te dopise. Jaz prav vse preberem. Kdo je pred leti vedel za Leadville. Nekateri so vedeli le to, da je tam daleč nekeje v gorah, od katerega ni bilo v časopisih nobenega glasu. Ko je pa ondi zgorela slovenska cerkev, je postalo poznano gorsko mestice Leadville. Od tistega časa so se pogostoma oglašali različni poročevalci in kar naenkrat je bilo toliko novic, pa zanimivih novic, ko je bilo poprej kar nekam vse mrtvo. In sedaj? Father Trunk in drugi novičarji vam pogosto poročajo o življenju, delovanju in napredku naših rojakov. Kakor je sedaj Leadville znan po časopisih,

tako bi se lahko vsak kraj, kjer prebivajo Slovenci oglašil v dnevniku, da bi ga spoznali.

Dragi rojaki, dobro potegnimo skupaj, sami bomo zvesti čitatelji in dopisovalci v A. S. & Edinost in skušajmo še mnogo, mnogo drugih pridobiti, da, ko bo drugo leto list obhajal 35.letnico obstanka, se bo z ponosom ozrl iz Chicago na vse slovenske naselbine in bo govoril: Pogledajte jih vsi ti so moji, moja armada desetstisočev je močna in je premagala vse svoje sovražnike in jaz hočem, da se ta armada potroji in še več, da doživim čas, ko bodo vsi dobri Slovenci zbrani okrog moje zastave. Vam pa, bodite duhovniki ali neduhovniki, ki ste mene ovirali na mojem pohodu in ste pred menoj vrata zapirali in tudi srca, kličem: opustošena bodo vaša domovja in vaša srca, izginili boste brez časti in padli boste v večno pozabljenost.

Rev. John Miklavčič.

IZ JUGOSLAVIJE.

(Nadaljevanje s 1. strani.)
voja se kaže, da je Stipko Radičeva politika ponesrečena, vedno bolj se kaže, da je Stipko demagog. Skoda, da ni hotel poslušati dobrih svetov od slovenske strani, naj opusti abstinenco in naj nastopi pot zdrave politike v parlamentu. Šest let od ujedinjenja je zamudil — in zdaj smo tam, kjer bi bili morali takrat graditi — v neizmerno škodo naše mlade države. In če mislijo Hrvatje zdaj podpirati "velesrbstvo," radikalov, se jim lahko proročuje, da ne bodo svojemu narodu, ki letos praznuje tisočletnico svojega kraljestva, dosti koristili. Sicer pa tudi čitamo, da na Hrvatskem niso splošno zadovoljni s Pavle Radičevimi izjemami.

In mi Slovenci? Kakor rečeno, opozarjamo svoje hrvatske brate in naši poslanci bodo brez dvoma pravočasno opozorili voditelje, naj bodo oprezní, ko imajo opraviti s tako "prefriganim" politikom kakor je Pašič. Če pride do nove grupacije strank na Hrvatskem, naj bi se pač spominjali, da v zgodovini slovi "Croatia — kot antemurala christianitatis" — predizjelo krščanstva. In prav na tem torišču naj si bratsko poda roke Hrvatska in Slovenija. Tembolj krščanski bo osrečilo oboje, Hrvatje naj bi revirali svoj program, naj bi privzeli v prvi vrsti vanj krščansko načelo, pa bi dobro ljudstvo hrvatske najlepše slavilo tisočletnico svojega kraljestva.

Sam Pavle Radič je v svojem govoru povdarjal, da je hrvatsko ljudstvo "pobožno," naj bi pa tudi njegova stranka pomagala, da se tako ohrani za bodočnost. Strah pred "klerikalizmom" je le bav—bav za politične otroke. — V sedanjih homatijah naj bi nam zave-

Naprednjaki očitajo, da se cerkvenjaki v Collinwoodu preveč udajajo opojnim pijačam; naprednjaki so seveda sami abstinenti; ob treh zjutraj že zdrčijo s svojimi avtomobili ven na sveži zrak. Menda so postali sami mlekarji, ali pa hodijo kam ven na somoto opazovati vzhod žarkega solca, da jih ne bo strah pred "munšajnom." — Danica Collinwood.

Enakopravnost se zelo trudi, da bi poenakopravila svojo polsestrico Gl. Smr. Pa ne verjamem, če bo to šlo. V Chicagi pravijo, da naj clevelandsko polsestrico h... vzame, ker ji je baje dosti businessa odzrla. Obe se zavzemata, da se svobodomiselnost ne sme omejevati. Seveda, kadar pa kdo kaj takega po svobodomisli, zamisli, kakor n. pr. da ena drugi kako glasilo odvzame, potem je pa ogenj v strehi. Ali bi ne bilo lepo, če bi svobodomiselnici začeli najprvo čistiti svojo kučo?!

Kje so neki čičaški poročevalci, ki so zadnje čase tako pridno pošiljali svojo godijo newyorškemu Gl. Narobe? — Pa ne kleka, da bi jim Zeksarjev ata honorar poslali in da morda še sedaj ta plavega vlečejo!

Kadar spokornica v Collinwoodu spusti iz nagajivosti svoje kokoši na sosedov vrt, ji ubije sosed eno kokoš; brž teče spokornica sodnika samo vprašat, če sme sosed ubiti kokoš — ja ali ne.

Kadar ima spokornico za vrtni krvavi denar nazaj slovenski delavci, teče spokornica zopet sodnika samo vprašat, če sme vrtni denar nazaj — ja ali ne.

Kadar policisti našeškajo 1. majnika Mr. Spokornika, da isti priteče s krvavim nosom domov, teče spokornica že v tretjič samo vprašat, a ne na sodnijo, toda v Čikago na Lawn-dale, če smejo policisti potipati po nosu njenega rdečega spokornika — ja ali ne. Čez pet let ji pošljejo priznanje!

Oh, ti neizmerna napredna pohlevnost!

To je res tako!

Kmet je ležal na smrtni postelji in tožil, da bo moral umreti. "Potolazi se," mu pravi sosed, "enkrat moramo vsi umreti."

"Tepec," mu pravi kmet, "če bi bilo mogoče večkrat umreti, bi se jaz tudi radi enkrat ne jokal!"

til kot geslo vsiklik hrvatskega pesnika:

"Slovenec, Srb, Hrvat
Uvijek brat i brat."

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard.
Iz angleščine prevel
Peter M. Černigoj.

Le s premagovanjem sta dva komornika s službenimi palicami v rokah stopila naprej, da jo popeljeta do njenega sedeža, toda ona je omahnila in rekla z jasnim glasom:

"Ne, tu sem sama; izmed vseh milijonov, ki ji služijo, ni nikomur dovoljeno, da bi vodil Amenovo hčer in egipčansko kraljico do nje zakonitega mesta. Vzela si ga bo z lastno močjo sedaj in za vse večne čase."

Nato je zelo počasi in še vedno sredi tišine stopila do večjega prestola, ki je bil pripravljen za Abija, in je sedla nanj ter čakala.

Med dvorjani se je zaslislalo mrmranje in Kaku je Abiju nekaj šepetal, množici pa je zastala sapa. Abi je zacepetal z nogo in dajal povelja, ki si jih pa, kakor se je zdelo, ni nihče upal izvršiti. Slednjič je stopil naprej in je nagovoril kraljico s hripavim

glasom:

"Gospa, gotovo ne veš, da je to moj prostor; tvoj sedež je na moji levisi. Blagovoli sesti tja."

"Zakaj, princ Abi?" je vprašala mirno —

"Gospa," je odgovoril, "ker je mož pred ženo in," je pristavil pomenljivo, "zmagovalec pred premaganko."

"Zmagovalec pred premaganko?" je ponovila zamišljeno za njim. "Ali bi ne moral reči — morilec pred umorjencem in njegovim zarodom? Ne, princ Abi, ti se motiš. Vlada Egipta je po božjem pravu pred podložnikom, tudi če so bogovi odločili, da mu vladarica na njih ukaz da ime soproga, dokler se, njih volja jasneje ne razodene. Pokloni se torej svoji kraljici in za teboj vsi tvoji sužnji, ki so se drznili dvigniti meč proti njej."

Tedaj je nastal velik vrišč, vrišč jeze in strahu, ker so bili skoraj vsi navzoči deležni tistega zločina in so vedeli, da jih čaka smrt, če prevlada Neter-Tua.

Kričali so Abiju, naj ji ne prizanaša. Kričali so mu, naj jo vrže s prestola, naj jo ubije in si vzame krono. Potegnili so

meče in divjali kakor razbesnelo morje. Tisti, ki so bili med njimi vdani faraonovi hiši, in tisti, ki so se bali nemirov, so se je li umikati v ozadje in so po dva in po trije uhajali skozi velika odprta vrata, dokler ni Tua ostala brez prijatelja v dvorani. Ko so le ti odšli, so stopili na njih mesto iz množice zunaj drugi uporniki, ki so bili deležni poboja faraonove straže.

Divji člani beduinskih rodov, prebivalcev v puščavi, ki so bili več tisoč let zakleti sovražniki Egipta; potomci tistih Hiksov, katerih pradedje so vladali dvanaest rodov v deželi in so bili slednjič pregnani; tisti, Hiksi, katerih kri se je pretakala v Abijevih žilah in ki so se zanašali nanj, da jih bo zopet dvignil; zločinci, ki so iskali pribežališča v njegovih polkih, krivonosni Semiti z Libanona; črni barbari divjaki z obrežij Punta — taki ljudje so polnili dvorano.

Abi je bil vseh njih upanje; nanj so se zanašali v svojem sovraštvu do Egipta in pred seboj so videli na Abijevim prestolu žensko, ki je stla med njimi in njihovi mi namerami, ki se je v svojem starodavnem ponosu drznila zahtevati, naj se ji so-

prog pokloni, in ki jih bo jutri, če zmaga, izročila meču.

"Raztrgaj jo na kose!" so vpili, "pankrta, ki ga je brezrodni faraon vsilil deželi! Ona je čarovnica, od zraka se redi — hudobni duh je. Proč z njo! Ali če se je bojiš, pusti nas!"

Izkričali so se do hripavosti in so slednjič utihnili. Tedaj je Abi, ki je ves ta čas omahoval v negotovosti in se je sedaj zopet bil sklonil h Kakuju, ki mu je nekaj šepetal v uho, pogledal Tuo in je rekel:

"Sama vidiš in slišiš, kraljica. Moje ljudstvo ti ne zaupa in to je surovo ljudstvo, ki ga ne bom mogel dolgo zadrževati. Če se te polotijo, bo tvoje nežno telo kmalu raztrgano na več kosov, nego je bilo Osirisovo, ko ga je pograbil Set."

Zdela se je, da se je Tua, ki je doslej mirnodušno molčala, kakor da se za nič ne meni, sedaj zbudila in je odgovorila:

"Slaba primera, princ, zakaj Osiris je zopet oživel, kajne?"

Nato se je naslonila nazaj in obmolnila.

"Ali še vedno želiš, da se ti poklonim, kraljica, jaz, tvoj soprog?" je vprašal.

"Zakaj ne?" je odgovorila. "Govorila sem. Faraonov ukrep se ne sme spremeniti, in čeprav sem ženska, sem vendar faraon."

Abi je prebledel od jeze in se je obrnil k svoji straži, da ji ukaže, naj jo vržejo s prestola. Toda ona ga je opazovala in je nenadoma dvignila žezlo ter spregovorila z neobičajnim glasom, z jasnim, močnim glasom, ki je odmeval po dvorani in je dosegel celo tiste, ki so bili zunaj na stopnišču:

"Med teboj in menoj, o moje ljudstvo," je rekla, "stoji tole vprašanje: Ali naj jaz, tvoja kraljica, vladam v Egiptu, kakor so vladali moji očetje, ali naj vlada tisti mož, ki sem ga na ukaz Amenov vzela za soproga? Vi, ki se vami večinoma pretaka po žilah kri Hiksov, kakor v njegovih žilah, želite, naj bi vladal on, in ste ubili dobrega boga, mojega očeta, ter bi hoteli postaviti Abija za svojega kralja in mu mene dati za dekle, ki bi mu smela samo roditi otroke kraljevskega rodu. Glejte, vas je množica, moji polki so pa daleč in jaz — jaz sem sama, samotno jagnje med šakali, med tisoči in tisoči šakalov, ki so že dolgo stradali. Kako bi se torej mogla meriti z vami?"

Tvoj nedeljski tovariš.

Rev. J. C. Smoley.

TEDENSKI KOLEDAR.

Binkošti. — Prihod Sv. Duha.

31 Nedelja — Binkoštna.

1 Ponedeljek — Juvencij, muč.

2 Torek — Marcellin, muč.

3 Sreda — Kvaterna. Klo-tilda.

4 Četrtek — Frančišek, spoz.

5 Petek — Kvaterna. Bonifa-cij, nadškof.

6 Sobota — Kvaterna. Norbert.

PRAZNIK SV. TROJICE.

Učite vse narode in jih kršćujte v imenu Očeta in Sina in sv. Duha.
Mat. 28, 19.

"Učite vse narode in jih kršćujte v imenu Očeta in Sina in sv. Duha." To je bil zadnji ukaz Kristusov. To je ona krasna dedščina, katero nam je zapustil Kristus: vera in krst; da bi verovali v tri božje osebe: Očeta sina in sv. Duha, kakor je to Kristus učil, in da bi bili v imenu teh treh božjih oseb krščeni in tako prišli v nebesa. "Kdor verje in bo kršćen, bo izveličan."

To Kristusovo dedščino ponesli so potem apostoli vsem narodom, te dedščine smo postali deležni tudi mi: tudi mi imamo Kristusovo vero, tudi mi smo prejeli sv. krst. Res, da jih je dandanes mnogo, ki nam hočejo to dragoceno dedščino ukrasti; živimo namreč v časih, ko se bolj ko kdaj izpolnjujejo Kristusove besede: "Vstali bodo krivi preroki," in "Varujte se krivih prerokov."

Da bi vam nikdo ne dragoceno dedščine ne ukradel, ogledimo si danes, ko slavimo praznik Presvete Trojice, razna veroizpovedanja na svetu. Oglejmo si temelje, na katerih ta veroizpovedanja slone, da boste toliko bolj spoznali in se utrdili v katoliški veri.

Katero vero, katere veroizpovedanja, so pa dandanes najbolj razširjena? Navedem vam štiri: pogansko, judovsko, krščansko — in takozvano brezversko.

1. Pogansko. Vera poganov vam je znana. Ne verujejo v enega Boga, ampak v več bogov, svoje bogove si izbirajo v stvarstvu: med živalmi, med nebesnimi telesi (solnce, mesec); i sami si delajo svoje bogove iz kamena, iz kovine, iz lesa — in tem bogovom se klanjajo in jih molijo. Se vedno je poganov dovolj na svetu, okoli osem sto milijonov.

Ze sv. Pismo pravi o njih, da "sede v tmi in senci smrti;" in sv. Pavel piše o njih v listu k Rimljanom, da "so božjo resnico zamenili z lažjo in ustvarjene stvari častili in jim služili rajše nego Stvarniku . . . da so veličastvo neminljivega Boga izpremenili v podobo minljivega človeka in ptic in četrtožnih in plazecil živali." (1. 23).

So v britkih zmotah. Ne bom o njihovih zmotah obširneje govoril; omenim naj le, da verujejo v neumrjnost duše, v življenje po smrti, le da si vse to različno predstavljajo: nekateri mislijo, da se bodo njihove duše ravno tako po smrti rodovale, kakor v zemskem življenju, na pr. lov, igre itd. drugi so mnenja, da se duše po smrti preseljujejo ali v drugega človeka ali pa v kakšno žival. Tudi v kazen po smrti so verovali pogani in verujejo; znane so pripovedke o taltalu, ki je bil vsled groznega razžaljenja bogov obsojen na večni glad in žejo; o Danaidkah, ki so pomorile svoje može in morajo v večnosti napolnjevati v vodo sod, ki nima dna. Tudi v

spravo z bogovi so verovali in verujejo pogani; zato so jim v starih dobah prinašali vsakovrstne žrtve, človeške in živalske. To naj zadošča o poganih.

2. Judje. — Tudi judovska vera vam je dovolj znana. Verujejo v enega Boga, kakor verujemo mi; verujejo v neumrjnost duše, verujejo v vstajenje mrtvih. Kako krasno so v tem oziru besede pobožnega Joba: "Vem, da moj Odršenik živi, in da bom poslednji dan vstal iz zemlje. In zopet bom obdan s svojo kožo, in bom v svojem mesu gledal svojega Boga" (19, 25—26). Verujejo v odpustanje grehov, zato so že v starodavnih časih prinašali Bogu pravne daritve.

V Jezusa Kristusa, Izveličarja, ne verujejo. Pričakovali so Mesijo, imeli jasna prerokovanja o njem, toda Kristusa niso hoteli sprejeti.

3. Kristjani. — Če govorim o krščanski veri, imam v mislih vero, katero nam je zapustil Jezus Kristus in katero nas uči Kristusova, to je katoliška cerkev. Seveda je več cerkva med kristjani, posebno pri nas v Zdrž. državah. So protestantske cerkve: luteranske, kalvinske itd. Ustanovitelj luteranske cerkve, vere je Luther, kalvinske Calvin.

In če bi vprašali učence apostolov, poznajo li luteransko ali kalvinsko vero, bi nam odgovorili: Ne! Če bi vprašali mučenice, poznajo li protestantske cerkve, bi rekli: Ne! In ko bi vprašali cerkvene učeničke, dali bi nam isti odgovor te cerkve niso torej iz apostolskih časov. Edino le z naukom Kristusa cerkve se hočem kratko pečati, in ta cerkev je katoliška cerkev Kristusa je ukazal apostolom: "Učite vse narode, učite jih izpolnjevati vse, kar sem vam ukazal!" Protestantske cerkve tega ukaza od Kristusa niso prejele. Nimajo zakramentalnega odpustanja grehov, Kristus pa je to oblast izrecno dal svoji cerkvi; nimajo posvečenja duhovnov, nimajo torej duhovnov, nimajo sv. obhajila, nimajo sv. maše. Če torej govorim o krščanski veri, govorim le o ti, katero je Kristus zapustil. Te vere pa mi ni treba obširno razlagati: Verujem v Boga Očeta, vsemogočnega Stvarnika nebes in zemlje. Verujem v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega; verujem v sv. Duha, sv. katoliško cerkev, občestvo svetnikov, odpustanje grehov, vstajenje mrtvih, večno življenje. Verujem, da obstoji človek iz duše in telesa, da je po smrti sodba, da so vice, in da nas čaka večno plačilo ali pa večna kazen.

4. Brezverci. — Ti taje vse: Boga, dušo, življenje po smrti. Ali nimajo pravih nikake vere? Imajo, toda verujejo le to, kar si sami izmišljujejo. Smo prijatelji, na svetu, vidimo nebesa telesa — odkod se je vse to vzelo? Živimo in umiramo; kaj bo po smrti? Odkod življenje na svetu; To so vprašanja, na katera treba odgovoriti. Brezverci si odgovarjajo na to po svoji pameti in svoje izmišljotine imajo za resnico — jim verujem.

Ves "Credo," vsa vera brezvercev bi se dala označiti s kratkimi besedami: Ni Boga, svet je sam od sebe; človek nima duše, po smrti je vsega konec, ni sodbe, ni nebes in ni pekla. Tako uče in verujejo brezverci.

To so torej razna verstva na svetu. In sedaj: K katerim pojdemo pa mi? Danes, ko slavimo praznik Presvete Trojice, si ogledimo temelje, na katerih razna ver-

stva slone.

Bomo verjeli poganom? Tu ni treba mnogo premišljevati; zver ni bog, kamen, les ni bog. Zverem, kamenju, lesu se ne bomo klanjali.

Obrnimo se k Judom. Bomo sprejeli njihovo vero? Od starodavna so imeli prerokovanja o Izveličarju, na teh prerokovanjih je temeljilo njihovo upanje. Preroki so natančno, jasno napovedovali, kdaj se bo Odršenik rodil, napovedali podrobnosti njegovega življenja; da bo rojen v Betlehemu, da bo delal velike čudeže, da bo jezdil slavnostno v Jeruzalem, da bode izdan in prodan za trideset srebrnikov, da bo od vseh zapuščen, da bo na smrt obsojen, da bo križan, da bo vstal od mrtvih. Strogo so pazili Judje na ta prerokovanja. In vendar ko so se izpolnili, Kristusa — Mesijo — niso sprejeli. Zavrgli so Kristusa, zavrgli živi studenec, zavrgli vogeln kamen. Pojdmo k Judom?

Obrnem se k brezvercem. Taje, kakor sem zgoraj rekel, vse: Boga, dušo, življenje po smrti. Verujejo v svoje izmišljotine. In koliko nespameti je v njih trditvah! Svet je sam iz sebe . . . neštevila nebesa telesa so se ustvarila sama . . . "Nikoli si nisem lomil glave," pravi španski učenjak Balmes, da bi iskal dokaza za to, da je Bog. Ta dokaz imam v svojem žepu. Če pogledam uro, njen sestav, njen pravilen tek, me nikdo ne more prepričati, da se je ura ustvarila sama. Brezverci taje Boga, trdijo, da je vse nastalo po naključju; toda — oprostite — vse te trditve nimajo nikakega smisla. Vzemimo človeško oko; to naj bi se bilo samo ustvarilo? Koliko vere je potreba, da more človek verjeti take neumnosti! In kako nestanovitne so take trditve. Kar uče brezverci danes, bodo jutri že sami zavrgli. Bomo šli torej k brezvercem?

In če ne pojdemo k njim, če ne pojdemo k poganom ali Judom, kam pojdemo po vero? Glejte, Petrovo vprašanje: "Gospod, k komu pojdemo?" In Peter je sam takoj odgovoril: "Ti edini imaš besede večnega življenja. Mi verujemo in smo spoznali, da si Kristus, Sin živega Boga."

KRISTUS TEMELJ NASE VERE! Moremo li Kristusu vrjeti? Ve li Kristus vse? Je li resničen, da govori resnico? Mi verjamemo, da je Sin božji, da je vsevedoč, da so njegove besede, čista, večna resnica. Da je Sin božji, je dokazal z neštevili čudeži. Teh ni nikdo utajil in jih nikdo utajiti ne bo mogel. Največji njegov čudež pa je bil, da je vstal od mrtvih. In ravno ta čudež je utrdil, apostole v veri, jih navdušil, da so šli po svetu oznanjati Kristusa Križanega, da so za njega trpeli in za njega umirali. Videli so Gospoda, ko je vstal od mrtvih, občevali z njim, zato je bilo pa njegovo vstajenje prvi predmet, o katerem so na binkoštni praznik pred Judi govorili.

To je torej temelj naše vere! On je edini pravi, edini dober! In dodavam le: Ni vse eno, kaj kdo veruje; Kristus Gospod je rekel: "Kdor ne veruje, ta je že obsojen;" in ukazal je apostolom: "Pojdite po vsem svetu, in oznanjujte evangelij vsemu stvarstvu. Kdor verje in bo kršćen, bo izveličan. Kdor ne verje, bo pogubljen."

To sem hotel danes z vami, prijatelji, premišljevati. Držite se svoje vere, varujte se krivih prerokov. Ohranimo si Kristusovo dedščino, da bomo v dan svoje smrti mogli izročiti svojo dušo Bogu Očetu, ki jo je vstvaril, Bogu Sinu, ki jo je odrešil, Bogu sv. Duhu, ki jo je posvetil. Amen.

ŠIRITE "A. S. in EDINOST"

BITKA SE JE PRIČELA.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

pad z gora Male Azije, z beda, kom, zmirate, to je odveč in ste, odkrito Vam povem za me ne prepazno prišli na svet. Pred takim "učenjkom" pa ne umaknem meča.

Pomeriti se morava še glede besede "NARODNA" jednota. Gosh, tu ste pa dregnili v sršenovo gnezdo! Omede narodnega čutenja si pa jaz kot koroški Slovenec ne pustim postaviti nobene godle na mizo. Najprej vprašam Vas, Mr. J. Zavertnik, ali ste Vi že radi narodnosti in radi tega, ker ste neomajeno držali z narodom, iz katerega ste izšli, že kdaj sedeli v — špekamri, ne kako urico, temveč med vlačugami, na golih tleh, med sirovimi vojaki nad mesec dni, in so Vas morda za mesec poslali kam, kjer je svet s plankami zabiti, samo, da se take glazni, narodno čutečega f . . . ako močje, za vedno iznebijo? Ali ste Vi, vprašam dalje, že kdaj radi narodnega mišljenja mesce hrustali suh krompir, ker so Vam oblasti mesto masčobe dajale le celo kope kart, papirja? Ali so Vas radi tega, da se niste uklonili narodnim nasprotnikom zmirlale celo poulične druhali na cestah v mestih, pretile Vam z revolverji, Vas suvale, žugale Vam z obesanjem na prvi cestni drog? Ali so Vas že lastni rojaki s žandari vrgli iz svoje, po očetu podedovane hiše? Ali se je Vam pripetilo, da Vam oblasti niso hotele dati nobene službe, dasi ste zmožni več jezikov, in so na mesta, kjer je samo en Nemec, in še ta protestant, nastavili trdega Nemca za župnika, in ste morali iti s trebuhom za kruhom v tujino? Ali so Vam že kdaj radi narodnosti dvakrat razbili stanovanje, vse pokradli in niti ficka odškodovalro? Ali se je Vam pripetilo, da je mlečezobna deca, katero ste par dni prej poučevali, na ulici med strašnim krohotom starišev in celo druhali odraslih, med huronskim divjanjem kričala nad Vami, in gonila s krikom: horuk, horuk čez Ljubelj, gonila Vas iz lastne domovine, kateri ste služili v javni službi nad 25 let? In dalje, ali ste se izkusili, da so Vas lastni rojaki radi silno napornega delovanja za ohranitev narodnosti, ko niste imeli vspeha, strašno in grdo po častnikih napadali, pisali o Vas, da ste se dali z denarjem podkupiti, postali iz narodnjaka nemškutar, da ste naivni, ne razumete ničesar o politiki itd.?? Nastel bi Vam, Mr. Zavertnik, lahko še več stvari iz življenja, kjer sem moral občutiti trdo pest onih, ki so šli nad mene radi mojega narodnega mišljenja.

Recimo pa, da ste tudi Vi kaj pretrpeli, ker ste se kazali kot Slovenca, sina svoje matere, a tudi v tem slučaju se jaz glede narodnosti od Vas ne pustim poučevati niti z besedo, najmanj zmirlati z "ubogo revše". Jaz sem v članku poudaril, da je Mr. R. Zavertnik udaril na narodno struno, in pristavil, da bi bilo dobro, ko bi S. NARODNA P. J. delovala v narodnem smislu, ker je za smisel blag in tu v Ameriki zelo nujen. Poglejte n. pr. samo v Enakopravnost št. 120, kjer F. L. Truger britko toži, da se Slovenci ne zmenijo dosti za ta smisel in si sami kopljejo grob. Drugo, prava bomba, se pride. Ampak kaj naredi iz tega Mr. J. Zavertnik? "Rimskemu učenjaku" — s čem bi Vi in drugi polnili liste, ko bi Rima in jezuitov ne bilo? — ubogo revše in zmedeni modrijan ne ve, kaj beseda naroden v sociološkem oziru pomeni, njemu sta oba pojma naroden in nacionalističen enaka . . . "Izrecno sem jaz poudaril, da nisem zagovorniki absolutne narodnosti," torej narodnjastva ali nacionalistične misli, a ven-

dar sta mi "oba pojma, — naroden in nacionalističen enaka," kakor pravi Mr. Zavertnik. By goly, ta pa poseka vsakega "jezuita." Ko bi se jednota imenovala S. nacionalistična ali narodnjaška P. J., bi bil jaz to odklonil, a ker se imenuje NARODNA, sem opozoril, naj bi v tem smislu delovala, ne pa rinila svobodomiselnost v ospredje.

Ampak še ni vse. Zdaj pride "šlogar," ki mora obdobje revše, človeka, ki hoče S. N. P. J. svoje duševne blodnje in modrijanske nauke usiljevati, naravnost uničiti, zapreti mu sapo, da od njega nikoli ne bo več glasu.

Mr. Jože Zavertnik, urednik glasila S. N. P. J., kakor pač sam misli, modrijan, da ga svet še ni imel, o zgodovinarju niti ne govorim, in . . . izusti veliko besedo, modrost vseh modrosti in pravi: "Kdor hoče biti mednarodni, mora biti naroden!" Ste čuli, Dr. F. J. Kern?? On, Mr. J. Zavertnik je mednarodni, torej naroden, S. N. P. J. je mednarodna, torej narodna!! Pa Vas niso še zaprli, kakor mene, v kako špekamro?? Gotovo pridete v ljubljanski muzej vsaj po smrti, če ne prej, ko mednarodni narodnjak, kakršnega Slovenija še ni

imela in ga tudi ne bo. Da solnce ni zatemnelo, ko ste to izustili??

Pa porečete, Trunk "trunci," da bi me "potrunkal." — Hvala, Enakopravnost, da si s tem proslavila moje ime. — Ne bojte se, Mr. Zavertnik. Iz tretje strani lastne Prosvete, kjer ste Vi v št. 119 izpustili Vaš svet pretresujoči izrek, da "kdor hoče biti mednarodni, mora biti naroden" poglejte, če pri "uredovanju" tega niste zapazili, ker ste bili zaradi hitrosti Vaših možganov morda prenervozni, samo na šesto stran, kjer je bomba, ki jo je Vam vrgel Vaš somišljenik Dr. F. J. Kern. Sodim, da si tako še nihče ni dal sam po zobeh, kakor Vi, ko priobčujete kot urednik v istem listu in isti številki na šesti strani dopis, ki regimentno pobije vso Vašo modrost, katero ste zapisali na tretji strani. Videl sem ljudi, ki so se sami bili po obrazu, hitro so jih odpravili v norišnico, na Žabjek. Take klofute pa, Mr. Zavertnik, no . . . to je za cirkus.

Sicer ne vem, če ni S. N. P. J. tako kruta, da Vas "sili," da morate vsak dopis objaviti, kakor "sili" grda K. S. K. J. svoje člane, da se morajo

brrrrrr spovedati, in to bi Vas opravičilo in olajšalo" klofuto, a slišal sem, da imate Vi zelo širok — koš, kjer marsikaj izgine, kar Vam ni ljubo, in dalje bi bili Vi pač lahko Dr. Ker-na prosili, naj bi ne udaril tako strašno, kakor je.

"Večkrat sem že premišljeval," piše Dr. Kern, "da prekrstimo S. N. P. J. v Mednarodno P. J. Zadnja leta je beseda narodna misnomen. Narodna je samo na papirju, v resnici je mednarodna Dr. Kern! Mr. Zavertnik pravi, da je narodna, ker je mednarodna!! — protiklerikalna (štima), "protifarska (regimentno) sodeč po našem glasilu." Amen. Bogami če ta zaušnica ne "sedi," potem še jaz nisem "ubogo revše." Ko smo bili še dijaki, in je kateri komu prisolil prav kako-gorko, smo rekli, da mu je dal "Fiakerfotzen." Mnoge sem videl, a take še ne. Pa je ves dopis Dr. Kerna ena sama zaušnica NARODNI P. J. in Prosveti. Jaz Dr. Kerna ne poznam, pravi, da je naprednega mišljenja, naj je, me malo bri-ga, a kar je zapisal v tem dopisu, podpišem glede NARODNEGA delovanja z obema rokama. Kaj tako res narodnega, (Dalje na 4. strani.)

IZPOPOLNJENA TISKARNA

Slovenskim društvam, trgovcem, obrtnikom in posameznikom

naznajo, da smo zadnje čase našo tiskarno docela izpopolnili. V kolikor se tiče modernih strojev, tehničnega dela, natančnosti in drugih stvari, ki jih potrebuje in zahteva ta obrt smelo trdimo, da se naša tiskarna lahko primerja z vsako drugo tiskarno. Zaposljene imamo dobro izvežbane tiskarske moči. Zato se uljudno priporočamo vsem slovenskim društvam, slovenskim trgovcem, obrtnikom in posameznikom, da o prvi priliki, ko bodo rabili različnih tiskovin se zaupno obrnejo na nas in videli bodo, da pri nas ne bodo dobili samo najboljšo postrežbo, ampak tudi najboljše delo.

NAŠA ŠPECIJALITETA

so zlasti tiskarska dela za društva. Društvene plačilne knjižice, pravila za društva in klube, pisemski papir in kuverte z znaki Vaših jednot in zvez ter druge društvene tiskovine, kot bolniške liste, preiskovalne zdravniške liste, plakati, vabila, vstopnice in tiketi za vsake različne prireditve izdelujemo po volji naročil ceneje, kakor kje druge!

PREPRIČAJTE SE!

Človek navadno ne verjame dokler se ne prepriča. Zato je dobro, da se prepričate i Vi. Društveni uradniki, trgovci, obrtniki in posamezniki, kadarkoli boste rabili kakih tiskovin pišite nam za cene in pojasnila. Društveni uradniki, ki bi radi imeli kake tiskovine po svojem okusu narejene naj nam pišejo in jim bomo svetovali, kake tiskovne forme so najboljše in praktične. Obrnite se nas vedno s zaupanjem. Obrnite se tudi drugam, toda vedno boste našli pri nas najnižje cene in najboljše postrežbo.

ZA NAS NI NOBENO NAROČILO PREMAJHNO IN NOBENO NAROČILO PREVELIKO!

Tiskarna

Amerikanski Slovenec & Edinost

1849 W. 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Phone Canal 0098

